

СЎЗ БОШИ

Умумий гидрология кенг қамровли курс бўлиб, гидросферани, аниқроғи унинг таркибий қисмлари-океанлар, денгизлар, дарёлар, кўллар, музликлар, ботқоқликлар, ер ости сувларининг хусусиятларини ҳамда уларда амалга ошириладиган сув ўлчаш ишларини ўрганади.

Қўлланма икки, яъни гидрология ва гидрометрия қисмларидан иборат бўлиб, улардаги мавзулар шу курс дастури асосида маълум тадрижий кетма-кетликда ёритилди.

Қўлланманинг биринчи қисмидаги (муаллифлар: Ҳикматов Ф.Ҳ, Айтбоев Д.П.) дастлабки мавзуларда умумий маълумотлар, жумладан гидрология фани предмети, вазифалари, ривожланиш тарихи, бўлиниши, бошқа фанлар билан алоқалари, тадқиқот усуллари, табиатда сувнинг айланиши, сайёрамизнинг сув баланси ва, ниҳоят, сувнинг табиий ҳамда химиявий хусусиятлари баён этилди. Кейинги мавзуларда кўллар, уларнинг ҳосил бўлиш шароитига боғлиқ ҳолдаги таснифи, кўлларнинг шакл ва ўлчам кўрсаткичлари, уларнинг сув баланси, ҳарорат режими, гидрохимияси каби масалалар ёритилди.

Қўлланмада сув омборлари, ботқоқликлар гидрологиясини, дарёларнинг асосий тўйиниш манбалари-музликлар ва ер ости сувларини ўрганишга ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Республикамиз халқ хўжалигининг тараққиётида дарёларнинг муҳимлиги эътиборга олиниб, қўлланмада уларни кенгроқ ёритишга, шу мавзу билан боғлиқ бўлган асосий тушунчаларни аниқроқ таърифлашга ҳаракат қилинди.

Қўлланманинг иккинчи қисмида «Гидрометрия» курсига оид мавзулар ёритилган. Улар дарёлар, кўллар ва сув омборларининг гидрологик режими элементларини кузатиш, ўлчаш ҳамда натижаларни қайта ишлаш ва умумлаштириш масалаларига бағишланган (муаллифлар: Ҳикматов Ф.Ҳ., Юнусов Ғ.Ҳ.).

Қўлланманинг умумий таҳрири Ф.Ҳ. Ҳикматов томонидан амалга оширилди.

Қўлланма муаллифларнинг шу соҳадаги илк тажрибаси натижаси бўлиб, унинг айрим камчиликлардан ҳоли эмаслиги табиийдир. Муаллифлар ушбу китоб ҳақида билдирилган фикр-мулоҳазаларни мамуният билан қабул қиладилар.